

Plancher fra "Samfundsfag, Niveau C" der kan downloades

Samfundsfag, Niveau C, 2. udgave af Hans Henrik Jacobsen og Jørgen Sauer

Side i
lærebog

Kapitel 1 – Indledning

Fig. 1.1	De fem hovedområder i samfundsfag.....	12
----------	--	----

Kapitel 2 – Samfundsfaglig metode

Fig. 2.1	Antal 15-17 årige dømt for vold i 2005 og 2006.....	16
Fig. 2.2	Danskernes alkoholforbrug 1955-2005	22
Fig. 2.3	Danskernes alkoholforbrug 1955-2005	22
Fig. 2.4	Indeks for danskernes alkoholforbrug 1955-2005	23
Fig. 2.5	Andel af 15 årige, der har drukket fem eller flere genstande på én dag inden for de sidste 30 dage.....	24
Fig. 2.6	Alkoholsalgets procentvise fordeling på øl, vin og spiritus i 2007, omregnet til ren alkohol	25

Kapitel 3 – Familien og hverdagen i Danmark

Fig. 3.1	Skematisk sammenligning af de tre familietyper	32
Fig. 3.2	De fire familier i informationssamfundet	33
Fig. 3.3	Antallet af skilsmisser fra 1970 til 2007	35
Fig. 3.4	Årsagen til hjemmearbejde i procent.	37
Fig. 3.5	Årsagen til at arbejde mere end fuldtid.....	38

Kapitel 4 – Socialisering

Fig. 4.1	Pasning af børn fra 0-3 år	48
Fig. 4.2	Barnet i dobbeltsocialiseringen	48
Fig. 4.3	Barnets udviklingsfaser.....	49

Kapitel 5 – Opdeling af danskerne

Fig. 5.1.	Socialforskningsinstituttets socialgruppeinddeling.....	54
Fig. 5.2:	Helbredsproblemer hos de 5 socialgrupper.....	55
Fig. 5.3	Opstilling af de 4 livsformer	55
Fig. 5.4	Minervamodellen	59
Fig. 5.5	Ulige livschancer for børn og unge (Karakterer er på 13-skalaen) ..	62
Fig. 5.6	Indkomster og formue for de svageste og den gyldne procent, 2008	63

Kapitel 6 – Indvandrere og udlændinge i Danmark

Fig. 6.1	Push and pull faktorerne	67
Fig. 6.2	Begreber i indvandrerdebatten.	68
Fig. 6.3	Antallet af indvandrere og efterkommere i Danmark	69
Fig. 6.4	Andel af 16-19årige der er i gang med en uddannelse	73
Fig. 6.5	Antallet af indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande i uddannelse/arbejde 2002 og 2006	74
Fig. 6.6	Danskerne holdninger til ansættelse af personer med de samme kvalifikationer	77

Kapitel 7 – Dansk kultur i en globaliseret verden

Fig. 7.1	Måling af lykke hos udvalgte nationer i verden	84
Fig. 7.2	Måling af livskvalitet i udvalgte lande i verden.	85
Fig. 7.3	National stolthed	85
Fig. 7.4	Hofstedes 4 dimensioner	91

Kapitel 8 – Demokratiet og de borgerlige rettigheder

Fig. 8.1	Demokratiopfattelser	96
Fig. 8.2	Tilfredshed med demokratiet i udvalgte EU-lande	97
Fig. 8.3	De borgerlige rettigheder.	98
Fig. 8.4	Værnepligt i verden	102

Kapitel 9 – Statsmagtens tredeling

Fig. 9.1	Statsmagtens tredeling.	103
Fig. 9.2	Valgkredsreformen sammenlignet med reglerne før 2007.	107
Fig. 9.3	Resultater af folketingsvalgene 1994-2007	108
Fig. 9.4	En politikers arbejdsopgaver	110
Fig. 9.5	En lovs gennemførelse i Folketinget	112
Fig. 9.6	Mindretalsgarantier	113
Fig. 9.7	Regeringstyper	117
Fig. 9.8	Regeringer siden 1981	118
Fig. 9.9	Fordele og ulemper ved decentralisering.	120
Fig. 9.10	De 5 regioner med hovedsæder i Aalborg, Viborg, Vejle, Sorø og Hillerød.	121
Fig. 9.11	Opgavefordeling mellem stat, regioner og kommuner.	122
Fig. 9.12	Organisationsplan for Glostrup Kommune	125
Fig. 9.13	Danmarkshuset, www.danmarkshuset.dk, 2009.	127

Kapitel 10 – Kriminalitet og retsvæsen

Fig. 10.1	Domstolenes opbygning	130
Fig. 10.2	Årsager til at der begås kriminalitet	136
Fig. 10.3	Årsager til vi straffer	140
Fig. 10.4	Anmeldte straffelovsovertrædelser 2001 og 2006	143
Fig. 10.5	Oversigt over straffelængder i Danmark	144
Fig. 10.6	Danskernes holdninger til straffenes længde	144

Kapitel 11 – Ideologier og partier

Fig. 11.1	Udviklingen af de politiske partier 1870-2009	161
Fig. 11.2	Ideologiernes opfattelse af samfundets indretning	162

Kapitel 12 – Depolitiske partier og interesseorganisationer

Fig. 12.1	Partiernes medlemstal 1960-2006/2007	166
Fig. 12.2	Den typiske partiorganisation	167
Fig. 12.3	Partiernes indbyrdes placering på to akser	168
Fig. 12.4	Partiernes placering i Minervamodellen	170

Kapitel 13 – Medierne

Fig. 13.1	Avisernes oplagstal 1980 og 2008	184
Fig. 13.2	Det kommercielle TV marked oktober 2008	187
Fig. 13.3	Befolkningens medieforbrug efter Minervamodellen	188
Fig. 13.4	Mediernes påvirkning af modtagerne	189
Fig. 13.5	Udvalgte mediers troværdighed	192

Kapitel 14 – Økonomiske mål

Fig. 14.1	De samfundøkonomiske mål	196
Fig. 14.2	Økonomisk vækst	196
Fig. 14.3	Den økonomiske vækst i Danmark 1980 – 2010	197
Fig. 14.4	Økonomiske nøgletal for USA, Danmark og Sverige i 2007 – 2009	198
Fig. 14.5	BNP pr. indb. i købekraft i udvalgte lande i 2007	200
Fig. 14.6	Arbejdsløsheden i Danmark i pct. 1970 – 2010	202
Fig. 14.7	Betalingsbalancens løbende poster i pct. af BNP 1980 – 2008	204
Fig. 14.8	Inflationen i Danmark 1980 – 2008	205
Fig. 14.9	De offentlige finanser i pct. af BNP i Danmark 1980 – 2009	206
Fig. 14.10	Sammenhængen mellem arbejdsløsheden og de offentlige finanser	207
Fig. 14.11	Økonomiske balanceproblemer	211

Fig. 14.12	Opfyldelsen af de økonomiske mål	212
Fig. 14.13	Målkonflikter ved stigende efterspørgsel	213
Fig. 14.14	Fordele og ulemper ved markedsøkonomi	216
Fig. 14.15	De tre samfundsøkonomiske markedsformer	218

Kapitel 15 – Det økonomiske kredsløb

Fig. 15.1	Det økonomiske kredsløb	220
Fig. 15.2	Virkningerne af en stigning i skatterne, vist i det økonomiske kredsløb.	222

Kapitel 16 – Arbejdsmarkedet

Fig. 16.1	Erhvervsfordeling i Danmark 1890 – 2009	224
Fig. 16.2	Den dominerende erhvervsstruktur i forskellige tidsperioder	225
Fig. 16.3	Befolkningen fordelt på arbejdsstyrken og uden for arbejdsstyrken i 2007	226
Fig. 16.4	Udviklingen i arbejdsstyrken i Danmark 1955 - 2007	227
Fig. 16.5	Erhvervsfrekvensen 1960 og 2008.	229
Fig. 16.6	Befolkningspyramide for Danmark 2007	231
Fig. 16.7	Erhvervsfrekvensen i Danmark 2007	232
Fig. 16.8	Arbejdsløsheden i Danmark 1970-2009	233
Fig. 16.9	Arbejdsløsheden for mænd og kvinder 1994 og 2008 i pct.	234
Fig. 16.10	Arbejdsløshed blandt indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande i 1995 og 2007.	235
Fig. 16.11	Trepartssamarbejdet på arbejdsmarkedet	235
Fig. 16.12	Flexicurity-modellen på arbejdsmarkedet	238

Kapitel 17 – Velfærdssamfundet - den danske model

Fig. 17.1	Aktører i velfærdssamfundet	240
Fig. 17.2	Hovedpunkter i de tre velfærdsmodeller	245
Fig. 17.3	Sundhedsudgifter i pct. af BNP i 2005 i Danmark, Holland og USA	246
Fig. 17.4	Antal offentligt ansatte i Danmark 1966 – 2008	248
Fig. 17.5	Sådan bruges de offentlige udgifter i 2007	249
Fig. 17.6	Prisen på nogle udvalgte offentlige ydelser	251
Fig. 17.7	Skatteindtægternes fordeling i 2007	252
Fig. 17.8	Der betales skat til flere forskellige områder i Danmark	252
Fig. 17.9	Indkomstskattens sammensætning efter 2011	253
Fig. 17.10	Eksempler på skattereformens betydning for forskellige familier	255

Fig. 17.11	Skatteprocent for forskellige familier 2011	256
Fig. 17.12	Moms og afgifters fordeling på forskellige områder 2007	257
Fig. 17.13	Velfærdsstatens udfordringer	260
Fig. 17.14	Ændringer i befolkningssammensætning i Danmark til 2050	261
Fig. 17.15	Den offentlige budgetsaldo i pct. af BNP 2006 – 2040	262
Fig. 17.16	Levetidens betydning for de offentlige udgifter	262
Fig. 17.17	Tilknytning til arbejdsmarkedet for en 16 årig i 1960 og 2003	264
Fig. 17.18	Arbejdskommissionens forslag, september 2008	264

Kapitel 18 – Globalisering

Fig. 18.1	Indeks for verdenshandlen og verdens BNP 1970 – 2007, 1970 = 100	268
Fig. 18.2	Danmarks produktion (BNP) og eksport i 1970, 1990 og 2008, i 1995-priser	269
Fig. 18.3	De tre faser i globaliseringsprocessen	270
Fig. 18.4	Verdens største koncerner efter samlet omsætning og antal ansatte i 2006	273
Fig. 18.5	Sammenligning af timeløn mellem Danmark, Ungarn og Kina	274
Fig. 18.6	Beskæftigelse i Tekstil- og læderindustri i Danmark 1970 – 2008	275
Fig. 18.7	Beskæftigelse i industrien i Danmark 1970 – 2008	275
Fig. 18.8	Arbejdsfunktioners placering før og efter globaliseringen	277
Fig. 18.9	Omsætningens fordeling ved salg af iPod	279
Fig. 18.10	Udviklingen fra finanskrisen til økonomisk krise	280
Fig. 18.11	Fra boligkrise til økonomiske krise	281
Fig. 18.12	Samlet BNP i 2005	286
Fig. 18.13	BRIK-landenes økonomiske vækst	286

Kapitel 19 – Verdenshandel

Fig. 19.1	Verdenshandlen 1950 - 2007. Målt i mængder. Indeks 1970 =100	289
Fig. 19.2	Udviklingen i verdenshandlen målt i mængder 1950, 1970, 1990, 2005	290
Fig. 19.3	Forskellige varegruppers andel af verdenshandlen 2007	290
Fig. 19.4	Verdenshandel fordelt på lande i pct. i 2007	291
Fig. 19.5	Eksportens andel af produktionsværdien i industri, landbrug, og olie/gas produktionen	292
Fig. 19.6	Danmarks eksport fordelt på varegrupper i 2007	293
Fig. 19.7	Import fordelt på varegrupper i 2007	294
Fig. 19.8	Vindmølleproduktionen kræver mange rå- og hjælpestoffer	294

Fig. 19.9	Danmarks eksport fordelt på lande i 2007	295
Fig. 19.10	Danmarks import fordelt på lande i 2007	295
Fig. 19.11	Betalingsbalancens løbende poster 2007.....	297
Fig. 19.12	Betalingsbalancens løbende poster 1970 – 2008, i mia. kr.	298
Fig. 19.13	Udlandsgælden i pct. af BNP 1979 - 2007	299
Fig. 19.14	Udvalgte valutakurser i 2007 og 2009.....	301
Fig. 19.15	Dollarkurs fra 1981-2009	302
Fig. 19.16	Dollarkurs fra jan. 2008-jan. 2009.....	302
Fig. 19.17	EU landenes deltagelse i eurosamarbejdet	303

Kapitel 20 – Ressourcer og miljø

Fig. 20.1	Årsmiddeltemperaturen i Danmark 1873 - 2008	305
Fig. 20.2	Energiforbruget i Danmark 2007 i PJ	306
Fig. 20.3	Verdensenergiforsyning fordelt på forskellige kilder i 2006.....	307
Fig. 20.4	De globale miljøproblemer	309
Fig. 20.5	Drivhuseffekten. Jorden opvarmes med store konsekvenser for menneske og natur.	310
Fig. 20.6	Udledningen af CO2 pr. indbygger i 2005 i udvalgte lande, Målt i tons pr. indb.	311
Fig. 20.7	Verdens befolkning 1950-2050, mia. personer	316
Fig. 20.8	Verdensproduktionen 1970-2050, målt i BNP faste priser	316
Fig. 20.9	Faktisk antal biler i 2005 i USA, Japan, Kina og Indien	317

Kapitel 21 – Økonomisk politik

Fig. 21.1	Virkninger af en lempelig finanspolitik.	323
Fig. 21.2	Virkninger af en stram finanspolitik	325
Fig. 21.3	Virkninger af en lempelig pengepolitik.	327
Fig. 21.4	Virkninger af en stram pengepolitik	327
Fig. 21.5	Økonomisk vækst og rente i USA fra 2000-2009	328
Fig. 21.6	Negativ og positiv økonomisk udvikling er selvforstærkende	329
Fig. 21.7	Kursen på britiske pund (GBP) fra oktober til december 2008	331
Fig. 21.8	Konsekvenserne af en devaluering af det engelske pund	331
Fig. 21.9	Virkning af devaluering på kort og lang sigt	332
Fig. 21.10	Årlig stigning på sygeplejersker i den offentlige sektor	335

Kapitel 22 – EU

Fig. 22.1	EU's medlemslande	342
-----------	-------------------------	-----

Fig. 22.2	Vigtige årstal og begivenheder i EU-samarbejdet siden 1951.....	343
Fig. 22.3	Hvordan en toldunion fungerer.....	345
Fig. 22.4	Forskellen på funktionalister og føderalisters holdning til integration	347
Fig. 22.5	EU-traktaterne siden 1957	348
Fig. 22.6	Fordelingen af indflydelsen mellem EU og medlemslandene	351
Fig. 22.7	Magtens tredeling i Danmark og EU.....	352
Fig. 22.8	Beslutningsprocessen i EU i forenklet form.....	353
Fig. 22.9	Medlemmer af Europaparlamentet.....	354
Fig. 22.10	Hvad ”koster” et parlamentsmedlem.....	354
Fig. 22.11	Resultatet af det danske valg til Europa-Parlamentet i 2004.....	355
Fig. 22.12	Fordeling af stemmer i Rådet	357
Fig. 22.13	De danske folkeafstemninger om EU-spørgsmål	360
Fig. 22.14	Borgernes tilfredshed med EU-samarbejdet i august 2008.....	361
Fig. 22.15	De fire friheder.....	363
Fig. 22.16	EU's indtægter 2009 (Budget). Fordeling i procent.....	364
Fig. 22.17	EU's samlede udgifter 2009 (Budget). Fordeling i procent.....	364
Fig. 22.18	BNP pr. indbygger i 2005 i PPS (købekraftsammenligning) pct. af EU27 = 100	365
Fig. 22.19	Arbejdsløshed i EU 2005 i pct	366
Fig. 22.20	Mulighederne i det fremtidige EU-samarbejde	367

Kapitel 23 – Danmark og den sikkerhedspolitiske situation i verden

Fig. 23.1	Det bipolare system efter 1945	370
Fig. 23.2	Unipolaritet efter 1991.....	374
Fig. 23.3	Bush-doktrinen.....	376
Fig. 23.4	Ondskabens akse	377
Fig. 23.5	Kort over Irak.....	377
Fig. 23.6	De sikkerhedspolitiske holdninger i Europa og USA	379
Fig. 23.7	Danmarks sikkerhedspolitiske valgmuligheder.....	380
Fig. 23.8	Danskernes holdning til Afghanistan krigen	384
Fig. 23.9	Trusselsbilleder før og nu.....	386
Fig. 23.10	Verden opdelt i civilisationer	387